

FRØYA HITRA ORKLAND HEIM AURE SMØLA

39 KYSTNÆRE TURER

Trondhjems Turistforening

Utgiver: Trondhjems Turistforening
Sandgt. 30, 7012 Trondheim
Tlf. 73 92 42 00, www.tt.no

Redaktør: Asgeir Våg
Redaksjon:
Kari Raaket/Hitra Turlag
Rita Eidsvaag/Frøya Turlag
Lavrans Skuterud/Orkla Fjellsportklubb
Steinar Væge

Takk til alle som har bidratt
med tekst og bilder i boka.

Forside: Kveldsstemming på Hennafjellet.
Foto: Ida Kathrine Knudtzon Eriksen
Bakside: Hovedbilde: Jutulholet på Skardsøya. Foto: Nina Skar.
Foto minibilder: Steinar Væge (havørn og villsau),
Ranveig Riiber (sjøsprøyt), Asgeir Våg (orkidé),
Niklas Dahlø Wærnes (solnedgang) og Ulf Stordalmo (kajak)
Side 1: Ved Reinsjøen i Aure med Storfonna og Litlfonna bak.
Foto: Heidi Brustad
Side 2-3: Innerbergsalen (908 moh.) på Stabblandet.
Foto: Mikkel Haabeth
Forsats: Ulvøystien på Hitra. Foto: Magnus Falch Nymo
Baksats: Padling i høy sjø. Foto Callum Sinclair

Kartgrunnlag: Statens kartverk
Layout og trykk: BK Trykkpartner
Opplag: 14 200/1 500
Utgitt desember 2021

Gyllen morgenstund på Hennafjellet.
Foto: Ida Kathrine Knudtzon Eriksen

INNHOLD

Forord	8
Oversiktskart	10

FOTTURER

1. Svalbalen, en unik opplevelse ved havet	12
2. Lett tur til Besselvassheia – Frøyas høyeste topp	16
3. Frøya på langs med fjellsko og vandrestaver	20
4. Store Torsøya – telttur til ei øde øy	26
5. Rundtur på Ulvøystien	30
6. Bratt og luftig tur til Tonningens topp	36
7. En trivelig høsttur til Mørkdalstuva	42
8. Blåfjellet – den høyeste toppen i Hitra kommune	46
9. Vindens og historiens sus over kystperlen Gravvikheia	52
10. Storslagen vårtur til Hestgrovheia	58
11. Vandring i kulturmark gjennom Gammelbudalen	62
12. Tur til fangstanlegg for villrein i Heim-fjellene	68
13. Solnedgangstur til Hennafjellet	72
14. En magisk trugetur til Fevelfjellets topp	76
15. «Steinhøtto» i Storlia	80
16. Høsttur til Rostolen	84
17. Med nye fjellsko til Storfonna	90
18. Sommertur til «Knubben», Skardsøyas høyeste topp	94
19. Støttepunkt Melland og Jutulholet	100
20. Med utsikt over fjord og fjell til Sollia	106
21. Praktfull ryggvandring over Tustnastabban	110

SKITURER

22. På silkeføre til Rabbolen	116
23. Skitur til Omnfjellet	120

SYKKELTURER

24. Sykkelklassikeren «Frøya rundt»	124
25. Familievennlig tur på gammelveien over Hitra	128
26. Variert sykkelrunde på idylliske Fjellvørsøya	132
27. Opplev Hitra fra sykkelsetet	136
28. Hostovatnet rundt	142
29. Atlanterhavsveien – verdens fineste sykkelstur?	146
30. Smøla rundt på to hjul	152

PADLETURER

31. Øyrekka Mausund – Sula	156
32. Dyrøya – et utgangspunkt for mange ulike padleturer	162
33. Bispøyan – et padleeldorado i Hitras vakre skjærgård	166
34. Et hav av padlemuligheter fra Vernes	170
35. Solskjelsøya rundt – padletur med sagasus	174
36. Spektakulær padletur i Veiholmens skjærgård	178

KLATRETURER

37. Kaldklova – en klippe for alle	182
38. Variert klatring i Kamberget	186
39. Kongelige ruter i Sagøra	190

Tett på kystnaturen

Som en del av Trondhjems Turistforenings satsing på kystfriluftsliv er denne boka viet turopplevelser i regionen sørvest for utløpet av Trondheimsfjorden. Det geografiske området boka dekker omfatter kommunene Frøya, Hitra, Orkland, Heim, Aure og Smøla.

Kystnaturen appellerer ikkje bare til øyet; her kan flere sanser fylles av sterke inntrykk fra fjord til fjell. Landskapet byr på nærkontakt med elementene i omgivelser like uforutsigbare og skiftende som været.

Kystens fortrinn som turområde er at her blir det tidlig vår, noe som gir kjærkomne muligheter for turer til fots mens det fortsatt er mellomsesong med mye snø i fjellet lenger inn i landet. Vinters tid er det gjerne ustabile snøforhold, men det finnes likevel relativt snøsikre fjellområder innenfor regionen.

Sykkelturer passer godt på kysten, ikkje bare som hovedaktivitet men også i kombinasjon med for eksempel fotturer. En aktivitet som blir stadig mer populær er padleturer. Her kommer kystregionens egenart virkelig til sin rett. Kystfjellene byr også på fine muligheter for fjellklatring.

Boka er blitt til som et stort dugnadsprosjekt, med de lokale turlagene på Hitra og Frøya som naturlige samarbeidspartnere. I tillegg har både foreninger og enkeltpersoner i hele regionen delt sine beste tips til spennende og varierte turopplevelser. Til sammen har 41 personer bidratt med tekst og bilder på frivillig basis. Hjertelig takk!

Arvid Våg
Redaktør
Trondhjems Turistforening

Solnedgang ved Malmyran på Frøya.
Humlingsværet skimtes langt ute i havet.
Foto: Jan-Egil Eilertsen

Oversikt over turene:

- Tur 1-21 Fotturer
- Tur 22-23 Skiturer
- Tur 24-30 Sykkelturer
- Tur 31-36 Padleturer
- Tur 37-39 Klatreturer

Svalbalen, en unik opplevelse ved havet

Svalbalen er et smalt sund som ligger ytterst mot vest på Frøya. På denne turen kommer du tett på havet og får naturopplevelser av de helt sjeldne, i stormfullt som i stille vær.

TEKST: FRØYA TURLAG

Fra parkeringsplassen følger du stien vestover i retning et enslig hus. Stien går til venstre for huset. Etter å ha passert Valmokjerringa - en høy lys stein som rager mot himmelen på stiens venstre side - vil landskapet ligge åpent foran deg.

Du vandrer hovedsakelig i berglendt terreng, og har vidt utsyn til alle kanter. Mot nordvest kan du i klarvær se Frøyas gamle fiskevær: Kya og Humlingsværet. Du ser også Sula og selvsagt Norges høyeste fyrårn, Sletringen fyr utenfor Titran.

Det står ei turkasse midt i det åpne berglandskapet. Foto: Gunhild Riiber

RØDE TURKASSER

Midt på «Svalballandet», godt synlig i det åpne berglandskapet, har Frøya Turlag satt opp en turkasse. Følger du stien er det ca. 3 km dit. Hvis du ikke er opptatt av å gå samme turen tilbake finnes det fine naturopplevelser både i sørlig og nordlig retning fra turkassen.

Det er også en turkasse ved selve Kjervågsundet, og du kan også starte turen ut til Svalbalen med å gå innom den først. Da starter du med å gå veien videre ut og mot husene. Det er merket hvor stien begynner til venstre for et av de siste husene. Her finner du en benk på høyden, og ved stranda nedenfor er det god plass til et telt.

Turen til Svalbalen kan tas året rundt. Foto: Gunhild Riiber

TURFAKTA

Adkomst: Fylkesvei 716 til Nordskaget.

Følg Titranveien og ta til Kjervågsundet like før Titran sentrum. Følg Kjervågsundveien ca 2,1 km. Liten parkeringsplass på venstre side.

Turbeskrivelse: Turen går etter merket sti i berglendt terreng.

Vanskelighetsgrad: Lett tur.

Lengde: 6 km t/r.

Gåtid: 2,5 timer.

Overnatting: Hotell Frøya eller sjekk ut muligheter på www.oyrekka.no.

Du kan også ta med telt og overnatte ute i havgapet.

Kart: Turkart Frøya 1:50 000 eller Norge-serien 10093 Frøya 1:50 000.

Det er fascinerende å oppleve «Svalballandet» i både stille og vindfullt vær. Foto Ranveig Riiber

Lett tur til Besselvassheia – Frøyas høyeste topp

Med sine 76 moh. er Besselvassheia det høyeste geografiske punktet på Frøya. Det toppen mangler i imponerende høyde tar den i igjen i et magisk rundskue utover det vakre øyriket, omkranset av blått hav så langt øyet kan se.

TEKST: FRØYA TURLAG

Frøyas høyeste topp var navnløs inntil høsten 2009 da lokalavisa Hitra-Frøya arrangerte en navnekonkurranse i samarbeid med kommunen. «Fjellet» fikk navnet Besselvassheia etter Besselvatnet som ligger like ved, og dermed ble en lang tradisjon for navngivning ført videre.

Selv om det er ganske flatt på Frøya er mye av landskapet småkupert, berglendt og med små myrområder innimellom. I tillegg til Besselvassheia på 76 moh. er det tre topper som er 74 moh.: Hakkberget, Stutvassheia og Sandvassheia. Det finnes også en del større myrområder

Første del av turen til Besselvassheia går gjennom et populært turområde i Stutvassdalen. Foto: Ellen Rabben

på øya. En del av jordsmonnet er skapt på havbunnen; det ser vi tydelig når vi starter turen opp til Besselvassheia fra Skarsvågen og går inn og opp gjennom Stutvassdalen.

OVER BERG OG MYR

På turen til Besselvassheia følger vi godt merket sti. Første del av turen går på en traktorvei av skjellsand oppover Stutvassdalen. Dette er et populært turområde for alle, med turbokasse også i enden av Stutvassdalen. Det er sau på beite her hele året, derfor er det viktig å lukke grindene og vise hensyn, særlig under lamminga på våren.

Stien videre mot Besselvassheia går over både berg og små myrområder, og er lagt

STUTVASSDALEN er et knutepunkt for mange turstier, og også utgangspunkt for tur til Besselvassheia, Frøyas høyeste punkt. Området er mye brukt til turgåing, fiske, og arrangement som «badeandløp». Området har gode biotoper for blant annet hoggorm og firfislere. Her finnes også varmekjære plantearter. Man kan lett se spor etter landhevingen ved at det er mye skjellsand oppe i dagen. Området er lett tilgjengelig for barnefamilier.

Besselvasheia ruver ikke i terrenget, men på toppen er det vid utsikt i alle himmelretninger. Foto: Tore Jyssum

HAVØRN

Vi ser ofte ørn i området vi går gjennom. Havørn (*Haliaeetus albicilla*) er Nord-Europas største rovfugl og den fjerde største ørnen i verden. Arten er en av flere rovfugler i haukefamilien. Havørnen blir mellom 87 og 100 cm lang. Voksne hunner kan ha et vingespenn på opptil 240 cm – hannene er noe mindre. Havørnen kan bli opptil 50 år gammel, men det er sjeldent. Arten bygger store reder av kvister og greiner som den fører med lyng, tang, mose og gress. Den bruker gjerne samme rede i flere år. Eggene legges mellom slutten av mars og mai. Den legger to til tre egg som ruges i 35 til 45 dager av begge foreldrene. Havørnen lever av fisk og sjøfugl, men den spiser også åtsler. (Kilde: Wikipedia)

TURFAKTA

Adkomst: Følg Fv 716 fra tunnelåpningen mot Nordskog. Kjør ca 5 km. Det er en liten parkeringsplass ca. 200 meter fra avkjørselen i Øverskarsvågen.

Turbeskrivelse: Turen går etter merket sti i småkupert terreng.

Vanskelighetsgrad: Lett tur med høydeforskjell på bare ca. 70 meter.

Lengde: 6,8 km t/r

Gåtid: 1,5 time opp, 1 time ned

Turalternativer: Tar du turen til Besselvasheia fra Hamarvika må du parkere ved den store parkeringen og gå Lyngåsveien ca. 1 km til endes. Derfra er det 2 km opp til trimhytta Nabben, og så videre 3,2 km til toppen. Turen blir altså litt lengre og mer ulendt, og stien går over større myrpartier. Besselvasheia er et knutepunkt mellom flere turstier, slik at du kan gå videre i alle himmelretningene herfra.

Overnatting: Det er flere muligheter å velge mellom, se www.oyrekka.no eller på Hotell Frøya.

Kart: Turkart Frøya 1:50 000 eller Norge-serien 10093 Frøya 1:50 000.

slik at man har flere utkikkspunkter underveis. Man ser vindturbinene tett på, også på naboøya Hitra. Man ser Tustnastabbene på Møre, Kopparen i Bjugn, og i klarvær helt til Titran med fyret og de små fiskeværene rundt hovedøya.

Returen fra Besselvasheia går etter samme trasé tilbake til parkeringen.

Turen går i et småkupert og berglendt terreng uten store høydeforskjeller. Foto: Gunhild Riiber

Frøya på langs med fjellsko og vandrestaver

På tur over Frøya fra øst til vest fikk jeg nærkontakt med både grunnfjellet, himmelen og havet samtidig. Det er mektige omgivelser som lar tankene flye dit de vil, og ikke dit de må.

TEKST OG FOTO: STEINAR VÆGE

En sein fredag ettermiddag i begynnelsen av mars heiser jeg på meg den ca. 20 kilo tunge sekken, tar et godt grep om vandrestavene og legger i vei i retning Langvatnet, en strekning på vel 2 kilometer. Egnede parkeringsplass fant jeg ved Middagstjønna, et par kilometer innpå øya fra Hellesvika, nord-øst på Frøya. Mens tussmørket senker seg over øyriket slår jeg opp mitt lille Cho Oyo telt fra Bergans.

NYTER FROKOSTEN I SOLA

Neste morgen står jeg opp samtidig med ei rødme sol, og vi er begge like blide. Det er rim på teltet og ei hinne med is på Langvatnet. Lufta er krystallklar. At dette blir en perfekt dag for tur er det ingen som helst tvil om. Jeg nyter frokosten ute i sola, som etter hvert mopper seg opp med litt varme. Strekningen inn til Langvatnet dagen før var svært tung å gå. Terrenget vekslet mellom myr og store tuver med lyng der frasparket forsvant i det mjuke og litt skumle underlaget. Med tung sekk på ryggen blir balansen

dårligere, og da er det godt å ha vandrestavene til å støtte seg på. Her er det lett å brette beina tenker jeg, og er spent på fortsettelsen.

GRUNNFJELLET, HIMMELEN OG DET STORE HAVET

Etter hvert finner jeg ut av terrenget. Jeg må legge ruta over de høyeste partiene der grunnfjellet stikker opp av terrenget. Jeg sjekker med kartet og legger opp ei rute vestover der det er store strekninger med bart fjell. Jevnt over ligger bergabbene på ca. 50 moh. og med stødig underlag til å gå på. Det fungerer bra, men det blir mye opp og ned.

Omgivelsene jeg går på tur i er meget spesielle. Det er grunnfjellet, himmelen og det store havet som strekker seg mot uendeligheten. Det gjør et mektig inntrykk, og jeg føler meg både liten og stor samtidig ved å vandre i disse elementene. Her finnes ingen naturskapt skog, bare mose, lyng og buskvekster. Noen få spede kystfuruer gjør forsøk på å etablere seg, men blir holdt nede av elementene.

HAVØRN PÅ MEKTIGE VINGER

Vest for Langvatnet passerer jeg gjennom brannområdet fra den store lyngbrannen i slutten av januar 2014. Vegetasjon ble svidd av i et stort område. Aldri så galt at det ikke er godt for noe. Kontrollerte lyngbranner har i århundrer vært en måte å skaffe gode beiter for husdyr i øyriket.

En flokk utgangersauer vier meg oppmerksomhet fra en høyde. Med ulla som henger i laser på kroppen og med krumme horn har de noe vilt og opprinnelig over seg, der de kneiser mot den blå himmelen. De kan forvente seg gode beiteområder i de kommende år som en følge av brannen.

Havørn på mektige vinger krysser jevnlig i lav høyde over terrenget. Et hjortepar strekker hals i undring idet jeg runder en bergkulle. Slik lar jeg meg underholde av noe av det som øya har å by på av opplevelser.

ORKESTERPLASS TIL SOLNEDGANGEN

Sola kaster lange skygger, og forteller at det er på tide å finne leirplass for kvelden. Inndalsheia rager 58 meter over havet, og her er det utsikt nordover mot øyriket og storhavet utenfor.

Et havørnpar letter fra bergrabbene like bortenfor og går inn i en akrobatisk flukt. De vekker og tar en runde over heiene før de setter seg ned igjen. Det er

Med fine rygger, bratte stup og storslått utsikt mot innlandsfjellene og over havet som ligger like ved, byr denne turen på fantastiske kontraster.

Melkeveien. Du verden så mange stjerner det er plass til på himmelen over Frøya tenker jeg, idet jeg kryper inn i teltet til liggeunderlag og sovepose. Lyden av kvekkende ørner og gjallende måser er stilnet etter solnedgangen. Den medbrakte lommeradioen byr på lørdagsdans.

ET NATURSKJØNT HØYDEPUNKT

Jeg følger et dyretråkk ned fra Inndalsheia i retning Steinsvatnet. Når jeg nærmer meg vatnet støter jeg på noe som ligner en furuskog. Trærne må være plantet, de er stort sett like høye.

Etter å ha krysset veien og nærmest krabbet på hender og føtter opp til Merradalsheia, går jeg meg på en merket sti som jeg følger ned til Merradalsvatnet. Det blir et naturskjønt høydepunkt på turen, et meget idyllisk område i Frøyas naturen. Merradalsvatnet ligger blankt og stillt, som vårsola speiler seg i.

Den merkede stien leder meg ut til fylkesvei 716, som er hovedveien på Frøya. Jeg synes det blir vel bakstreversk å gå i terrenget ved siden av veien. Derfor velger jeg å labbe i vei langs veien den siste strekningen til Titran, ca. 12 kilometer. Snart dukker bebyggelsen på Titran opp, stedet som gav navnet til en av de største ulykkene på sjøen her til lands.

Ved 50-års markeringen for Titranulykken i 1949 ble det reist en bauta ved Titran kapell, der navnene på de 140 omkomne fiskerne er inngravert. Ved denne bautaen ender min tur Frøya-pålangs, etter å ha vært underveis i vel to døgn og tilbaketil ca. 40 kilometer. Himmelen og havet for en flott tur dette var, tenker jeg.

ingen tvil, det er her jeg skal ha teltplassen min for kvelden. Med ørneparet som nabo og utsikt til uendeligheten.

Med orkesterplass til solnedgangen sitter jeg utenfor teltet og nyter synet av den rødmende sola. Sakte senker den seg mot horisonten, før havet slukker solbrannen. Sola etterlater seg en himmel i pastellfarger som speiler seg i havoverflata. Så våkner fyrlyktene til live og spiller opp med sine lysshow.

Stjernene på himmelen vil også være med, og tennes en etter en. De mest lyssterke først, før hele stjerneregisteret spres utover himmelhvelven. Snart er Karlsvogna rigget og klar for en tur på

På Frøya kan du møte utgangsaauer.

Jeg la ruta over bergrabbene der det var lettere å gå.

TITRANULYKKA

Fredag den 13. oktober 1899 ble det slått opp plakater med stormvarsel for det neste døgnet i Kristiansund og Trondheim. Denne meldingen nådde ikke fram til Frøya. Telefonforbindelse til øya var under etablering, men enda ikke åpnet. Derfor nådde ikke varslet om den kommende stormen fiskeflåten fra Midt-Norge som lå ved Titran. De var utålmodige etter å komme seg på havet. Storsildfisket var godt og prisene var gode.

Flåten lå derfor ute på feltet da stormen rammet med orkans styrke fra nordvest, ca. en time etter midnatt den 14. oktober. De største fartøyene satte til havs og lå der til stormen hadde gitt seg. Flere greide å berge seg på ulikt vis, men 140 fiskere fra Midt-Norge ble igjen på havet. Særlig hardt ble Frøya rammet, med 32 omkomne. De øvrige omkomne var fra andre kystsamfunn i Midt-Norge, som Kristiansund, Smøla, Hitra og Bud. I ettertid fikk denne hendelsen navnet «Titran-ulykka». Den 17. november 1899, altså en måned etter ulykka, fikk Frøya telefonforbindelsen som kunne ha varslet om stormen som var i emning.

TURFAKTA

Adkomst: For denne turen er det et praktisk valg, avhengig av hvilke planer man har. Jeg fant en tilfeldig parkeringsplass for bilen ved Middagstjøna.

Rutebeskrivelse: Start ved Middagstjøna, et par kilometer fra Hellesvika nord-øst på Frøya. Ta sikte på den østlige enden av Langvatnet, som følges på sør-siden og forbi Kjerkdalsvatnet til Brattstigheia, ca. 9 kilometer. Videre sør-vestover via Pipertuva og Inndalsheia til du støter på fylkesvei 716 ved den sørlige enden av Steinsvatnet, ca. 12 kilometer. Gå etter veien vestover ca. 1 kilometer før du tar av over Merradals-heiene til Merradalsvatnet. Fortsett på sørsida av Merradalsvatnet, følg sti til fylkesvei 716. Denne strekningen er ca. 5 kilometer. Følg fylkesveien til Titran, ca. 12 kilometer. (tot. ca. 39 kilometer).

Vanskelighetsgrad: Middels krevende med tung ryggsekk.

Lengde: Ca. 39 kilometer.

Gangtid: Ca. 12 – 14 timer.

Overnatting: Telt.

Kart: Norge-serien 10093
Frøya 1:50 000